

از چه طریقی مشکل خواندن و نوشتن در مطهره دانش آموز پایه ششم ابتدایی را حل کردم؟

اعظم سادات فاطمی^۱، طاهره احمدی^۲، نسرين عمادی^۳، شکوفه هوایی^۴، زهرا مصطفوی^۵

^۱ کارشناس ارشد معارف، آموزگار پایه ششم

^۲ آموزگار پایه ششم

^۳ کارشناس ارشد روانشناسی، آموزگار پایه پنجم

^۴ آموزگار پایه ششم چهارم

^۵ آموزگار پایه ششم چهارم

چکیده

این اقدام پژوهی با عنوان اختلالات یادگیری و خواندن و نوشتن در دانش آموزان نگارش شده است. یکی از عوامل نبود موفقیت تحصیلی در دانش آموزان، وجود اختلالات یادگیری در آنان است که منجر به افت تحصیلی، کاهش اعتماد به نفس و عزت نفس و ترک تحصیل آنها می شود کودکان مبتلا به اختلال خواندن و نوشتن باید احساس کنند که در مهار کردن زندگی و نتایج تحصیلی خود نقش مهمی دارند. با توجه به مشکلات تحصیلی کودکان دارای اختلال خواندن، به عنوان یک معلم حل این مسئله را وظیفه خود دانستم و سعی در حل مشکل اختلال یادگیری در مطهره دانش آموز پایه ششم ابتدایی نمودم. در دوران تحصیل دانش آموز در مدرسه نیز به علت شناخت نداشتن برخی از معلمان، بیشتر اوقات این اختلالات به عنوان اختلالات خاص یادگیری تشخیص داده نمی شوند، بلکه با عقب ماندگی ذهنی اشتباه گرفته و زمینه فشار روانی بر کودک فراهم می شود. در این میان اختلاف دیدگاه میان اولیا و مربیان، رفع این اختلالات را به تأخیر می اندازد. در کلاس من دانش آموزیبه نام مطهره در نوشتن و خواندن نارسایی داشت. بنا بر این تصمیم گرفتم اقدام پژوهی خود را در این راستا تدوین نمایم. و در این راستا از همکاری خانواده دانش آموز و سایر همکاران هم استفاده کرده ام.

واژه های کلیدی: دانش آموز، اختلال یادگیری، راه حل ها

مقدمه

اختلال خواندن به عنوان اختلالات مکرر در خواندن و یا دیکته نویسی تعریف می شود که در سطحی پایینتر از حد انتظار و علیرغم سن و آموزه های مدرسه ای مشاهده می شود (فلاح تفتی، ۱۴۰۱). معلم دلسوز ضمن توجه به ویژگی های رفتاری کلیه شاگردان خود به آن دسته از کودکانی که در امر یادگیری با کندی یا ضعف مشهود مواجه هستند توجه خاص مبذول داشته، زمینه تقویت انگیزه و تلاش مستمر و موفقیت آمیز ایشان را فراهم می نماید. کودکان مبتلا به ناتوانی های یادگیری ویژگی های متنوع و گوناگونی از خود ظاهر می کنند. اکثر مشکلات این کودکان در کارهای مربوط به مدرسه از جمله گوش دادن، فکر کردن، صحبت کردن، خواندن، نوشتن، هجی کردن می باشد. در عین حال انواع به خصوص هر نارسایی و درجات مختلف آنها گوناگونی موجود در میان این گروه از کودکان را افزایش می دهد. کودک در خانه و در دامن پدر و مادر رشد و نمو می کند و از آنان راه و رسم زندگی را می آموزد. وقتی رهسپار مدرسه می شود تحت تاثیر افکار معلمان و مربیات خود قرار می گیرد. و در عین حال از همسالان خود اطلاعات زیادی کسب می نماید و شخصیت او به تدریج ساخته می شود نظر به اینکه در زندگی روزمره با کودکانی سروکار داریم که به رغم برخورداری بودن از رشد جسمی، اخلاقی عادی در خانواده، برقراری ارتباط با همسالان و دارا بودن هوش عادی، در طول تحصیلات با مشکلات جدی در زمینه های خواندن و نوشتن مواجه هستند. کودکانی که دچار ناتوانی های یادگیری بوده، بیشتر توجه خود را به مسئله خواندن متمرکز می نمایند مشکل عمده این گروه ناتوانی در مهارت های ادراکی حرکتی می باشد. بسیاری از مبتلا به ناتوانی یادگیری از نظر هوشی و نیز توانایی های ذهنی در سطح مناسبی می باشند. این کودکان در یک چند فرایند اساسی در رابطه با خواندن، درک کردن یا نوشتن دارای اشکال هستند و به شرطی که این مشکلات ناشی از عقب ماندگی های ذهنی، نقص بینایی، نقص حرکتی نباشد علائم این اختلالات ممکن است بصورت های مختلف از قبیل: اختلال در توجه به تفکر، تکلم، نوشتن باشد. یکی از عوامل نبود موفقیت تحصیلی در دانش آموزان، وجود اختلالات یادگیری در آنان است که منجر به افت تحصیلی، کاهش اعتماد به نفس و و غیره به این قبیل « تنبل»، «عقب مانده» عزت نفس و ترک تحصیل آنها می شود. برچسب های دانش آموزان آنها را از ادامه تحصیل بازمی دارد و لطامات جبران ناپذیری از نظر روانی و اقتصادی به کودک و خانواده و نظام آموزش و پرورش کشور وارد خواهد کرد. از آنجا که دانش آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری، جزو بچه های در معرض خطر و شکننده محسوب می شوند، آموزش و پرورش باید از این افراد پشتیبانی کند و یک سپر دفاعی برای آنان باشد. همچنین نظام اجتماعی نیز باید از آنان حمایت و مراقبت کند. برای کاهش آمار بالای مبتلایان به این اختلالات و عوارض جانبی، ضرورت دارد معلمان با این اختلالات آشنایی پیدا کنند. روان شناسان با اندک تفاوت هایی اختلالات یادگیری را چنین تعریف می کنند: کودکان مبتلا به اختلالات یادگیری کسانی هستند که در یک یا چند فرایند اساسی در رابطه با خواندن، سخن گفتن، درک کردن و نوشتن دارای اشکال هستند به شرطی که این مشکلات ناشی از عقب ماندگی های ذهنی، نقص بینایی، نقص حرکتی و یا نقائص فرهنگی نباشد. علائم این اختلالات ممکن است به صورت های مختلف از قبیل اختلال در توجه به تفکر، تکلم، نوشتن و یا حساب کردن باشد.

بیان مساله

بسیاری از کودکان مبتلا به برخی ناتوانایی های یادگیری مانند خواندن و نوشتن بی اختیاری از حد نشان می دهند مانند دشواری در جلوگیری از کارهای حرکتی، حواس پرتی و عدم توجه اختلالات کودکان در یادگیری امور اجتماعی و تحلیل

ناشی از شناخت در اجرای کارها یا پاسخگویی به سوال ها نیز می تواند تا اندازه ای عامل به وجود آورنده. این مشکلات علت و انگیزه ای دارد که باید ابتدا عوامل ناتوانی در یادگیری را بشناسیم. برخی از اولیا به صورت ناخودآگاه گرایش دارند تا کودکان خود را (حتی در صورت داشتن مشکل) سالم تلقی کنند و در پذیرش این نکته که فرزند آنان دچار اختلال است از خود مقاومت نشان می دهند و اصرار دارند که کودکشان مشکل ندارد و مشکل از شیوه آموزشی معلم یا عوامل دیگر است. غافل از این که کودکانی که دچار این اختلالات هستند با روش ها مرسوم تعلیم و تربیت کودکان عادی قادر به یادگیری نیستند و نیاز به کمک های ویژه دارند. متأسفانه، دانش آموزان با ناتوانی یادگیری گاهی به اشتباه به عنوان دیرآموز در نظر گرفته می شوند. نکته هم اینست که فهم کودک دیرآموز در پیامدهای رفتار ناپخته خود کم است. درحالی که دانش آموز با اختلال یادگیری از پیامدهای بد رفتاری خود کاملاً آگاه است. متأسفانه این فهم نمی تواند راهنمای رفتار او باشد حتی با وجود مداخله، پیشرفت دانش آموز دیرآموز خیلی آهسته است. دانش آموزان مبتلا به ناتوانی های یادگیری مانند اختلال خواندن و نوشتن نسبت به توانایی های درسی خود ناامید هستند. کمتر در آنها انگیزه ای به وجود می آید و انگیزه هایی که در آنها دیده می شود به جای این که درونی باشد، جنبه خارجی دارند. آنان نمی توانند تصدیق کنند که اگر کار و کوشش بیشتری از خود نشان دهند، موفقیت هایشان زیادتر خواهد شد. به جای آن سعی دارند که شکست را به ناتوانی های خویش نسبت دهند. این حالت بدبینی درباره علل موفقیت ها و شکست هایشان در آنان حالتی به وجود می آورد که اصطلاحاً به آن درماندگی اکتسابی می گویند و این حالتی است که فرد فکر می کند هر اندازه کوشش کند، باز نتیجه ای جز شکست به بار نخواهد آورد. لذا ما به دنبال این سوال هستیم که چگونه مسائل و مشکلات اختلال یادگیری در مطهره دانش آموز پایه ششم ابتدایی را برطرف کنیم. یادگیری کلمات و جملات و نوشتن شکل صحیح آن ها یکی از اهداف اصلی آموزش در دوره ابتدایی است. در این مرحله، طبیعی است که هر دانش آموزی دچار مشکلاتی در نوشتن باشد. اما اگر این مشکلات به حدی باشد که یادگیری دانش آموز را تحت تاثیر قرار دهد از آن تحت عنوان اختلال نارسا نویسی (Dysgraphia) یاد می کنند. نارسا نویسی یا دیسگرافیا یک ناتوانی یادگیری است که با مشکلات نوشتن مشخص می شود، مانند اختلال در دست خط، املای ضعیف و مشکلات در انتخاب کلمات مناسب برای استفاده. نارساخوانی یک اختلال یادگیری است که شامل مشکل در خواندن به دلیل مشکلات در شناسایی صداهای گفتار و یادگیری نحوه ارتباط آنها با حروف و کلمات (رمزگشایی) است. نارساخوانی که ناتوانی در خواندن نیز نامیده می شود، بر مناطقی از مغز که زبان را پردازش می کنند، تأثیر می گذارد. افراد مبتلا به نارساخوانی هوش طبیعی دارند و معمولاً بینایی طبیعی دارند. اکثر کودکان مبتلا به نارساخوانی می توانند با تدریس خصوصی یا یک برنامه آموزشی تخصصی در مدرسه موفق شوند. حمایت عاطفی نیز نقش مهمی ایفا می کند. اگرچه هیچ درمانی برای نارساخوانی وجود ندارد، ارزیابی اولیه و مداخله منجر به بهترین نتیجه می شود. گاهی اوقات نارساخوانی سال ها تشخیص داده نمی شود و تا بزرگسالی تشخیص داده نمی شود، اما هیچ وقت برای کمک گرفتن دیر نیست.

چگونگی تشخیص مشکل

از مشکلات مطهره می توان موارد ذیل را نام برد:

الف-نارسا نویسی

این واژه به معنی مشکل در نوشتن است. مشکلات نوشتن در دانش آموزان در سه طبقه کلی قرار می گیرند که عبارت است از: مشکلات دست خط، مشکلات دیکته نویسی و مشکلات انشاء.

این دانش آموزان به منظور صحیح نویسی، نیاز به آهسته نویسی دارند یا مشکلات نسبتاً زیادی را در رابطه با مکانیسم های هجی کردن، نقطه گذاری و غیره تجربه می کنند. معمولاً این افراد هنگامی که آهسته می نویسند نیز مشکلاتی دارند و با آهسته نوشتن و فشار دادن قلم هنگام نوشتن، جزئیات رشته افکار خود را که در صدد نوشتن آن هستند از دست می دهند.

ب-نارسا خوانی

مشکل خواندن شناخته شده ترین نوع از مشکلات ویژه یادگیری است. متخصصان این حالت را نارساخوانی می نامند. تحقیقات نشان می دهد که ۶۰ تا ۷۰ درصد کودکانی که در یادگیری مشکل دارند؛ دارای ناتوانی خواندن بوده اند. این گروه از کودکان هنگام خواندن خطاهایی را مرتکب می شوند از جمله اینکه هنگام خواندن بعضی کلمات را حذف می کنند و گاهی اوقات کلمه ای را در لا به لای متن قرار می دهند که وجود ندارد و به ویژه بسیاری از لغاتی که نمی توانند بخوانند را جا می اندازند. بعضی کودکان به کندی و لغت به لغت می خوانند و یا ممکن است به لغاتی که می خوانند توجه اندکی داشته و درک مطلب نداشته باشند. آموزگاران معمولاً در کلاس، وقت کافی ندارند تا به اندازه ی نیاز هر یک از دانش آموزان، خواندن آنها را اداره نمایند به همین دلیل والدین نقش مهمی در تقویت برنامه خواندن فرزندشان دارند. دانش آموز من مطهره نیز از مشکلات نارساخوانی و نارساخوانی رنج می برد.

توصیف کامل مشکل (مسئله) و بیان وضعیت موجود

اینجانب طاهره احمدی معلم پایه مدرسه در دبستان دخترانه نور در شهر اصفهان (ناحیه ۴) می باشم. دانش آموزی به نام مطهره دارم که در نوشتن و املاء و خواندن مشکلات عمده ای داشت. علیرغم تلاشی که داشت ولی باز هم دچار اختلالات یادگیری می شد و این موضوع به تدریج به معطل برای او تبدیل شده بود. سطح تحصیلات مادر مطهره سیکل و پدر بیسواد می باشد. دارای سه فرزند می باشند که دانش آموز من فرزند دوم خانواده می باشد. شغل پدر کارگر و مستاجر هستند و از نظر اقتصادی در سطح ضعیف هستند.

در مورد محیط مدرسه: دبستان نور در شهر اصفهان (ناحیه ۴) قرار دارد. مساحت مدرسه ۱۰۲۰ مترمربع می باشد که ۱۰۰ متر مربع فضای سبز دارد و دو در اصلی دارد که یکی خیابان و یکی در داخل کوچه قرار دارد. بالای مدرسه نام دبستان مدنی به چشم می خورد که برای شیفت مخالف می باشد. فضای ظاهری مدرسه نوساز نیست (ساخت ۱۳۵۷) وقتی وارد حیاط مدرسه می شویم در سمت چپ تعداد ۱۴ دستشویی نوساز با آجرنمای قهوه ای رنگ وجود دارد. رنگ ساختمان مدرسه آبی و صورتی است و حیاط با صفا با درخت های توت و بوته های گل رز رنگی م باشد. در انتها نیز دو سکو برای نشستن دانش آموزان همچنین میز تنیس وجود دارد. در قسمتی از حیاط زیرزمین وجود دارد که برای زمان جنگ به عنوان پناهگاه استفاده می شد و درب دوم مدرسه که از داخل کوچه راه دارد به عنوان پارکینگ استفاده می شود و خانه سرایداری هم آنجه قرار گرفته است. مدرسه دو طبقه است. در طبقه اول سمت راست دفتر مدرسه و آشپزخانه قرار دارد. کنار دفتر مدرسه پله ها به سمت طبقه دوم قرار دارد (حدود ۳۰ پله) این طبقه هم تعداد ۷ کلاس و یک نماز خانه دارد و کلاس من در طبقه دوم سمت چپ قرار دارد کلاس ششم ۱ هست که بالای دفتر قرار دارد. تک کلاسه هست و امکانات اشتراکی با دفتر دارد مانند کولر اشتراکی. در کلاس تعداد دو تابلو و ۱۷ نیمکت و دو صندلی کوچک صورتی رنگ وجود دارد (چون شیفت مخالف کلاس دوم ابتدایی هستند) بعلاوه پنجره های بزرگ آفتاب گیر با پرده های با رنگ سبز تیره. کیس دیتا شود سمت راست و کتابخانه بالای آن قرار دارد. کلاس دارای دو لامپ مهتابی در سقف و یک سه راه محافظ و پریز برق است تعداد ۸ کمد همچنین دو پانل آبی

(برای کلاس ششم ۱) و پانل نارنجی (برای کلاس دوم) که جنس آن کارتن پلاست می باشد) میز من دقیقاً زیر پنجره کلاس قرار دارد. درب ورودی کلاس طوسی رنگ است و دیوارهای کلاس سفید رنگ می باشند. روبروی کلاس ما سالن نمازخانه قرار دارد. در سمت چپ کلاس ما اتاق زیراکس مدرسه قرار دارد. تعداد دو پنل هم در راهرو قرار دارد.

ضرورت و اهمیت رفع مشکل

از سال ۱۹۵۰ به بعد، توجه مربیان، روانشناسان و پزشکان به گروه خاصی از کودکان و آموزش آنان معطوف گشت که از نظر جسمی و مغزی دارای هیچگونه عارضه مشخصی نیستند، ولی دچار نارسایی های ویژه یادگیری و گاهی اوقات نابه هنجاری های رفتاری می باشند و نیز درمان آنان با روش های متداول امکان پذیر نیست. نارسایی های این کودکان با واژه های مختلف در کتابهای روانشناسی و علوم تربیتی نام گذاری شده است. متداول ترین این واژه ها عبارتند از: ضایعات خفیف مغزی و آسیب های عصبی متخصصان آموزشی با بسیاری از کودکان مواجه می شوند که دچار اختلالات یادگیری هستند ولی علم پزشکی هیچگونه علامتی از نابه هنجاری های عصبی یا ضایعات مغزی در آنها دیده نمی شود، در حالی که کودکان دیگر هستند که دچار ضایعات مشخص شده مغزی هستند ولی هیچگونه مشکلی در یادگیری ندارند بنابراین اصطلاحات ذکر شده در بالا اعتبار خود را از دست داده است.

انگیزه محقق مرتفع کردن مشکلات دانش آموز ششم ابتدایی مطهره در زمینه مشکلات خواندن و نوشتن بوده است.

گردآوری اطلاعات (شواهد ۱) قبل از مداخله

جهت گردآوری شواهد ۱، پس از مشورت با مدیر و معلمان جلسه ای با حضور اولیاء دانش آموز و دانش آموزان مشابه به صورت جمعی برگزار کردم. در آن جلسه نحوه برخورد با مسائل آموزشی و عاطفی را به فرزندان خود بیان کرده و بعد هم جلسه های خصوصی با اولیاء این دانش آموزان مخصوصاً دانش آموز نام برده شده و در آخر مطهره را به مرکز اختلالات یادگیری معرفی کردم. او به صورت مداوم در این جلسات شرکت می نمود.

از مطهره ارزیابی حافظه شنیداری و توالی شنیداری گرفتم که در نتایج مشخص شد او در مرحله پنج کاراکتری ها توقف داشت همچنین اعداد و کلمات را جابجا می گفت. نیچ ارزیابی حافظه در جدول ذیل آمده است. اما در آزمون وپمن که برای ارزیابی حساسیت شنیداری گرفته شد مشکلی نداشت.

جدول ۱- ارزیابی حافظه قبل درمان

کلمات	نتیجه بعد ارزیابی	اعداد	نتیجه بعد ارزیابی
فرش - کتاب - مادر	+++	۴-۷-۶-	+++
خانه - در - لباس	+++	۸-۶-۵-	+++
خواهر - تراش - لامپ - ساعت	++++	۲-۴-۵-۷-	++++
آدم - کیف - دفتر - پنجره	++++	۴-۵-۶-۷-	++++
اتاق کتاب چرخ پنجره لامپ	+----	۱-۲-۵-۳-۸-	-----
درخت پتو پیراهن فرش پرچم		۸-۳-۶-۵-۲-	----+
آرد ابر شام پسر شاخ اردک		۲-۴-۵-۳-۶-	

لب آچار مداد امام پرده زیپ	۳-۷-۲-۵-۶-۳	
بازی گاز خرس گنجه قرآن پلو- - - - داس	۶-۳-۵-۲-۱-۴-۸	

از مطهره آزمون دیکته گرفتم که بعد از تحلیل متوجه شدم خطاهای املائی او به ترتیب در حافظه دیداری، بعد حافظه شنیداری و دقت است. متن مورد نظر شامل صد کلمه بود که ۷ غلط مربوط به حافظه دیداری، ۵ غلط مربوط به حافظه شنیداری، ۴ غلط مربوط به دقت و ۴ غلط دیگر مربوط به نارسانویسی و مشکلات آموزشی بود. ملاحظه می شود ۸۰ درصد بیست غلطی که داشته است مربوط به حافظه ی دیداری، حافظه ی شنیداری و دقت بوده است

خطا در دیکته	درصد
دیداری	۳۵
شنیداری	۲۵
دقت	۲۰

نتایج نشان داد که او در ادراک دیداری، حافظه شنیداری، حافظه دیداری و دقت دارای مشکل است. در انجام حرکات ریز و درشت ناهماهنگ است و از رشد حرکتی مناسب برخوردار نبوده است.

راه حل

تقویت دقت مطهره بازیهایی را هم اجرا کردم که باعث نشاط و ایجاد علاقه در او می شد. پرتاپ حلقه به سمت یک عروسک، پرتاپ توپ به سمت سبد و دارات بازی هایی بود که برای این منظور به کار می بردم. برای تقویت دقت، توجه و تمرکز کلماتی در اختیارش قرار می دادم که در دندانها یا نقطه یا سرکش نقص داشتند و او باید نقص ها را پیدا می کرد.

ضعف حافظه شنوایی به این صورت بود که دانش آموز واژه هایی را در دیکته نمی نویسد علاوه بر آن او در توالی شنیداری نیز مشکل داشت مثلاً "پدر" را "پرد" می نوشت. برای ترمیم این مشکلات روش های زیر را به کار بردم.

۱. به مطهره دسته ای کلمه یا عدد می گفتم و او می بایست تکرار می کرد. هر بار به تعداد کلمات و اعداد- اضافه می کردم.
 ۲. تعدادی قوطی تدارک دیدم. داخل آنها مقداری حبوبات ریختم. مطهره قوطی ها را تکان می داد تا صداهای آنها را بشنود. صداهای تولید شده را که می شنید در مرحله ی بعد باید پاسخ می داد که این صدا مربوط به کدام ماده است ؟
- مشکل در حافظه ی دیداری به این صورت است که کودک به خوبی قادر نیست تصویر حرف مورد نظر را به خاطر بیاورد؛ مثلاً واژه ی "ماست" را به شکل "ماست" می نویسد. برای تقویت حافظه ی دیداری خوب دیدن را به او آموزش دادم. برای خوب دیدن باید قادر می بود چشم هایش را به جهت های مختلف به راحتی حرکت دهد. فعالیت های زیر را برای تمرین خوب دیدن مطهره اجرا کردم.

یک توپ آویزان در کلاس را که به چپ و راست می رود با چشم و بدون حرکت سر تعقیب کند. همچنین جهت تقویت حافظه ی دیداری تمرینهای زیر را انجام دادم. از مطهره می خواستم در هوا بنویسد.

تعدادی از کلمات هم خانواده، غیرمرتبط، خوراکی و اشیاء در اختیارش قرار می دادیم. او بعد از چند- ثانیه توجه و تمرکز روی آنها بایستی پشت به لیست نامها را می گفت. با تمرینهای مکرر او قادر می شد تعدادی بیشتری از کلمات هر لیست را به ذهن بسپارد

کادرهای رنگی روی زمین می کشیم و مطهره باید از روی کادرها حرکت می کرد سپس با کمک کارتهای رنگی که در اختیارش می گذاشتم الگوی زمین را کپی می کرد. همچنین جهت تقویت ادراک دیداری مطهره از روش ذیل استفاده کرده.

۱. استفاده از پازل

۲. جعبه ای که اشیاء مختلفی درون آن قرار داده می شد تدارک دیدیم. ابتدا هر شیء را می دید سپس- لمس می کرد آنگاه درون جعبه می گذاشت در مرحله بعد او با دست کردن در جعبه و برداشتن هر وسیله بدون دیدن باید نامش را می گفت یا گاهی شیء مورد نظر من را باید از جعبه بیرون می آورد. در ذیل برخی عکس هایی که هنگام تمرین از مطهره گرفته شده نمایش داده شده است:

گردآوری اطلاعات (شواهد ثانویه)

حدوداً بعد ۱۷ جلسه. در فعالیت های املایی مطهره پیشرفت دیده می شد. مادرش نیز گفت مطهره در منزل احساس مسئولیت می کند و به درس و مدرسه علاقمند شده است. ملاحظه می شد مطهره در زمینه حافظه شنیداری و دقت به نحو مناسبی تقویت شده و در زمینه ادراک هم تقریباً وضعیت بهتری کسب کرده است.

جدول ۲- ارزیابی حافظه بعد درمان

کلمات	نتیجه بعد ارزیابی	اعداد	نتیجه بعد ارزیابی
فرش - کتاب - مادر	+++	۶-۷-۴-	+++
خانه - در - لباس	+++	۵-۶-۸-	+++
خواهر - تراش - لامپ - ساعت	++++	۷-۵-۴-۲-	++++
آدم - کیف - دفتر - پنجره	++++	۷-۶-۵-۴-	++++
اتاق کتاب چرخ پنجره لامپ	+++++	۸-۳-۵-۲-۱-	+++++
درخت - پتو پیراهن - فرش پرچم	+++++	۲-۵-۶-۳-۸-	+++++
آرد - ابر - شام - پسر شاخ اردک	+++++	۴-۶-۳-۵-۴-۲-	+++++
لب آچار مداد امام پرده زیپ	+++++	۳-۷-۲-۵-۶-۳-	+++++
بازی گاز خرس گنجه قرآن پلو داس	++++++	۶-۳-۵-۲-۱-۴-۸-	++++++

جدول ۳- مقایسه ی غلط های املایی قبل و بعد از درمان

خطا در دیکته	قبل درمان	بعد درمان
حافظه دیداری	۳ غلط از یک متن ۵۰ کلمه ای	۱ غلط از یک متن ۵۰ کلمه ای
حافظه شنیداری	۲ غلط از یک متن ۵۰ کلمه ای	۱ غلط از یک متن ۵۰ کلمه ای
دقت	۳ غلط از یک متن ۵۰ کلمه ای	۱ غلط از یک متن ۵۰ کلمه ای

نتیجه گیری نهایی و ارائه ی پیشنهادها

کودکان مبتلا به اختلالات یادگیری گروهی از کودکان هستند که ظاهری طبیعی و بهره هوشی بهنجار دارند این کودکان اغلب در سنین قبل از مدرسه شناسایی نمیشوند، ولی با ورود به مدرسه به ویژه در سالهای اول و دوم دبستان مشکلات آنان در زمینه خواندن نوشتن و فهم ریاضی به تدریج مشخص می گردد و ممکن است در چند درس و یا فقط در یک درس مشکل داشته باشند، اما عملکرد ضعیف تحصیلی در زمینه های مختلف یا فقط در یک درس نمی تواند صرفاً دلیل موجهی برای شناسایی کودکان مبتلا به اختلال یادگیری باشد زیرا عملکرد ضعیف تحصیلی ممکن است بر اثر عواملی غیر از اختلالات یادگیری به وجود آید. تاثیرات نواقص ویژه ی دیداری بر روی یادگیری ممکن است به مهارتهای دیگر بسط یابد. بیش از شصت تعریف برای اختلالات یادگیری وجود دارد که معروفترین آنها عبارت است از اختلال در یک یا چند فرآیند روانی پایه که به درک یا استفاده از زبان شفاهی یا کتبی مربوط میشود و میتواند به شکل عدم توانایی کامل در گوش کردن، فکر کردن، صحبت کردن، خواندن، نوشتن، حجمی کردن یا انجام محاسبه های ریاضی ظاهر شود. مطهره دانش آموزی بود که با احساس مسئولیت به موقع به مرکز اختلالات ارجاع داده شد او با مشکلاتی مقابله کرد که خود او هیچ نقشی در بوجود آوردنشان نداشت. اما فراموش نکنیم مطهره ای دیگری در کلاسهای ما وجود دارند که اگر به موقع شناسایی نشوند و کاری برایشان صورت نگیرد چه بسا آرام آرام از درس و معلم و مدرسه گریزان شوند و نهایتاً ترک تحصیل کنند یا ممکن است افرادی بار بیایند که سرخورده شوند و نتوانند در آینده افرادی موفق برای جامعه ی خود شوند

من به شخصه در فرایند درمان مطهره سعی می کردم رابطه ی حسنه بین خود و مطهره برقرار کنم و او را در جریان کار و موفقیت ها و شکست هایش قرار دهم. درمان را از پایین ترین مرحله ای که مطهره در آزمون ناموفق بوده آغاز می کردم و از آسان به مشکل کار می کردم تا مهمترین نکته که بالابردن خودپنداره ی او بود تقویت کنم. بیشتر برنامه های درمانی را به صورت بازی ارائه می دادم. فعالیت های یک مرحله را به اتمام می رساندم سپس وارد فعالیت های مراحل بعد می شدم.

راهکار هایی برای غلبه برمشکل املاء دانش آموزان

از عمده دلایل مشکل دردیگته نوشتن عبارتند از: حواس پرتی شدید کمی فراخنای توجه و تحرک بیش از حد ارزیابی نادرست از خود، اتکا به دیگران، گوشه گیری، مسائل شخصیتی، اضطراب و نداشتن رابطه قوی با دیگران.

جدول ۴-انواع اختلالات دیگته نویسی و راه های درمان

نوع ردیف	نوع مثال	راهکارهای درمانی
۱ نارسانویسی	۱ نارسانویسی باشد. جای رستم و سهراب	وضعیت نشستن کودک و رعایت فاصله صحیح باشد. رستم و سهراب به نحوه ی قلم بدست گرفتن صحیح مهارتهای دست ورزی مانند : خمیربازی، مچاله کردن کاغذ، پیچ و مهره قفل و کلید قیچی کردن، خط خطی کردن بازی نقطه چین، داخل خطوط موازی نوشتن یا خط کشیدن
۲ وارونه نویسی	وارونه به جای بابا به جای دید	تن آگاهی، اعضای بدن خود را نام ببرد... بازی با آدمک با عروسکی که اعضای بدنش جدا و وصل می شود - روبروی مربی می ایستد و هر عضوی را مربی حرکت داد او همان عضو را حرکت دهد. - بازیهای نقطه چین
۳ قرینه نویسی	به جای بابا به جای رفت	تصویر خوانی دو تصویر ساده، سه تصویر ساده، تصویر ترکیبی تصویرها را به مدت چند لحظه نشان داده سپس مخفی میکنیم و از آن تصویر سوال می
۴ حافظه دیداری منزور به		

منظور	کنیم.
هیله به جای هیله	-- وسایل روی میز را نگاه کن چشمها را ببند، جای چند وسیله عوض کنیم.
سیر به جای صبر	چشمها را باز کن و بگو چه چیزهایی جابجا شده است.
	بازی جورچین

			بازی با کارت کلمات مانند تصویر خوانی.	
		۵	۵ تمیز دیداری	ج
		تمیز		ح ج ج خ ع غ ی ص -
				دانش
				سازش - رانش - دانش - کوشش - درویش
				نمونه حرف
				یا کلمه نمونه حرف یا کلمه سمت راست را در سمت چپ بیابید.
				دوز به جای زود
				جانه به جای خانه
				از بین حروف زیر حرف (و) را پیدا کن.
				بتر به جای تبر
				در نقاشی یا تصویریهایی که یک یا چند تصویر در آن پنهان شده است تصور مورد نظر را پیدا کند...
				زور به جای روز
				کارتهایی که واژه ها یا کلمات بصورت سایه روشن و یا ناقص نوشته شده را
				بازشناسی بازشناسی کند.
				تکمیل شکل یا نقاشی و بازیهای نقطه چین
		۶	۶ حساسیت	گفتن املا از سوی معلم بصورت تن آهسته و آرام و با یکبار گفتن بصورت
		حساس		مسابک به جای
				جمله ادا کند.
				نوار با صداهای مختلف گوش کند و بگوید چه صداهایی می شنود.
				با شنیدن صدای قوطی ها حدس بزند درون آن چیست ؟
				بازی در گوشی گفتن که از نظر اول شروع و ادامه یابد.
				بازی تلفن نخی
				در واقع باید گوش شنیداری (بچه ها را فعال کنیم...
				مسواک
				رفتن به جای رفتند
				دمبال به جای
				دنبال
				جا انداختن کلمات
				یا جملات
				شنیداری

۷ بی دقتی	۷ بی دقتی	ن نهفته به جای ن نهفته به جای تمرینهای تقویت تصویرهای مشابه اختلافهای جزئی را پیدا کنند. دیداری برای پرورش کارت کلماتی که نقطه یا دندان با حرف اضافی دارند تا آن را بیابند. دقت نیز مفید است. نهفته کندم به جای گندم عسیل عسل	ن نهفته به جای ن نهفته به جای تمرینهای تقویت دیداری برای پرورش دقت نیز مفید است. تمرینهای تقویت تصویرهای مشابه اختلافهای جزئی را پیدا کنند. دیداری برای پرورش کارت کلماتی که نقطه یا دندان با حرف اضافی دارند تا آن را بیابند.
۸	مشکلات آموزشی	کتابه من به جای کتاب من کبرا به جای کبری شوده به جای شده	معلم آموزش مربوط به هر قسمت را درست انجام و تمرین و تکرار لازم بنماید در هر درس کلمات (کلید واژه ها) مهم را روی مقوا نوشته و در کلاس بچسباند تا در معرض دید همیشگی باشد. در زمان گفتن املا (آموزشی) هر نکته فنی املا مربوط به هر دانش آموز را

در پایان نیاز می دانم طبق تجربه ای که داشته ام توصیه هایی به سایر همکارهایم در مورد زیر نویسی های معلم در دیکته داشته باش که من خود تاثیرات مطلوب استفاده از آن را مشاهده کرده ام. به جای زیرنویس های ناامید کننده، بهتر است از زیرنویس های امیدوارکننده استفاده کنیم.

به جای گفتن باز هم ۱۲ غلط نوشتی بهتر است بگوییم ۳۱ کلمه را درست نوشته ای.

به جای گفتن خیلی بد خط است بهتر است بگوییم می توانی بهتر بنویسی.

به جای گفتن بیشتر سعی کن بهتر است بگوییم به خاطر پیشرفت هایت این گل را از من دریافت کن.

منابع

۱. احدی، حسن و کاکاوند، علیرضا (۱۳۹۸) اختلال های یادگیری) از نظریه تا عمل (، تهران : نشر ارسباران
۲. آقابابایی، سارا و امیری، شعله (۱۳۹۷) بررسی مؤلفه دیداری فضایی حافظه فعال و کوتاه مدت در دانش آموزان با اختلالات یادگیری و مقایسه آن با دانش آموزان عادی، فصلنامه روان شناختی شناختی، ۴ (2 - 9) :
۳. اخوان تفتی، مهناز . آذری خیابانی، مائده . هاشمی، زهرا (۱۳۹۵) . آزمایش سودمندی یک برنامه توان افزای شناختی بر بهبود کارکرد اجرایی در دانش آموزان با اختلال یادگیری، مجله تحقیقات علوم رفتاری، 14 - 382 (: 3)
۴. ارجمندنیاء، علی اکبر . قاسم زاده، سوگند . شفیعی، الهام و مصباحی پور، نیره (۱۴۰۰) بررسی تأثیر مداخله حافظه فعال کلامی بر عملکرد حافظه فعال هیجانی دانش آموزان با اختلال خواندن، مطالعات آموزش و یادگیری، - 180 (: 1) 13
۵. تبریزی، نرگس واحمدایی، آرزو، پرورش توانایی های ذهنی و یادگیری، چاپ پنجم نشر : مبنا تهران 1388
۶. تبریزی، مصطفی، اختلالات املا، نشر : فراروان ۱۳۸۵
۷. لطف آبادی، حسین، آزمونهای روانی شناختی کودکان برای مشاوره کودک، چاپ هفتم، انتشارات : آستان - قدس رضوی ۱۳۸۲